

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 5 · 8. oktober
Sesjonen 2024–2025

Møte tirsdag den 8. oktober 2024 kl. 10

President: Morten Wold

Dagsorden (nr. 5):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av nytt medlem til Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling (Innst. 20 S (2024–2025))
2. Redegjørelse av utviklingsministeren om nordisk samarbeid
3. Referat

Sak nr. 1 [10:00:18]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av nytt medlem til Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling (Innst. 20 S (2024–2025))

Presidenten [10:00:32]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 2 [10:00:35]

Redegjørelse av utviklingsministeren om nordisk samarbeid

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [10:01:03]: En stor takk for anledningen til å holde en redegjørelse om nordisk samarbeid. Da jeg for to år siden holdt min første redegjørelse, hadde Russland noen uker tidligere invadert Ukraina, og vi var akkurat kommet ut av pandemien. Nå, drøye to år etterpå, er hele Norden samlet i NATO. Samarbeid om beredskaps- og krisehåndtering har fått en ny giv, og vi arbeider med å etablere militære transportkorridorer gjennom de nordlige delene av Norge, Sverige og Finland.

Et integrert Norden handler om å gjøre oss tryggere, men det handler også om at vi kan utrette mer sammen enn hver for oss.

Et integrert Norden skal bidra til vekst, næringsutvikling, arbeidsplasser og bosetting. Etter snart tre år som nordisk samarbeidsminister er jeg mer enn noen gang overbevist om at de nordiske landene står i en særstilling for å utvikle gode løsninger sammen. Vi har et godt fundament i form av rik tilgang på naturressurser, sterke velferdssamfunn, høy utdanning og ikke minst høy tillit.

Likevel: Skal Norden utnytte dette strategiske fortrinnet til fulle, må vi prioritere det. Det fordrer at vi tar tak i de små og store sakene som setter begrensinger for et mer integrert Norden. Vi må være villige til å søke felles løsninger også når det betyr endringer i vårt eget sys-

tem. Hvis vi klarer å utnytte våre felles fortrinn, kan vi også bidra til gode løsninger i de store omstillingene Europa og verden står midt i.

En av mine hjertesaker er arbeidet med å fremme nordisk mobilitet og bygge ned grensehindre. Hvorfor er dette viktig? Jo, fordi et tettere integrert Norden ikke er mulig om vi ikke klarer å få offentlige registre mellom landene til å snakke sammen digitalt, eller om byråkrati og ulikt regelverk på hver side av grensen setter stopper for at vi kan ta oss arbeid på den andre siden av grensen.

I august besøkte den svenske samarbeidsministeren og jeg Morokulien på grensen mellom Eidskog i Norge og Eda i Sverige. Der fikk vi høre fra næringsliv og lokale myndigheter hvordan nasjonale lover og regler vanskeliggjør nordisk integrasjon. I grensestrøkene er Norge og Sverige ett arbeidsmarked, men ulikt nasjonalt regelverk er til hinder for store og små bedrifter som ønsker å utnytte dette felles markedet. Faktum er at næringslivet på begge sider av grensen sliter med å rekruttere kompetent arbeidskraft. Dette gjelder alle grensesamfunn fra sør til nord, også i de samiske områdene. Byråkrati og usikkerhet om skatt gjør at arbeidstakere kvier seg for å ta arbeid på den andre siden av grensen. Fortsatt er det slik at en rørlegger utdannet i Sverige ikke kan ta seg jobb i Norge, fordi hennes utdanning ikke automatisk godkjennes her. Det er forskjeller i byggregler mellom nordiske land, noe som kan påvirke nordiske bygg- og anleggsbedrifter når de opererer i et større marked. Summen av mange hindre setter en stopper for ambisjonene våre.

Derfor er jeg glad for at det er bred nordisk enighet om å styrke grensehinderarbeidet i tiden framover. Under det svenske formannskapet er det gjennomført en evaluering av alle sider ved grensehinderarbeidet. Fra 2025 opprettes et nytt program som skal sikre bedre samordning og målretting av dette arbeidet.

Grensehinderrådet vil fortsatt ha en viktig uavhengig rolle som pådriver og ombudsmann. Rådet har de siste årene konsentrert arbeidet om færre, men større saker. Jeg vil særlig løfte fram rapporten Arbeid på tvers av Norden. Denne har satt søkelys på forenkling av skatteregler med fokus på mobilitet. Det foregår et arbeid i OECD med å forenkle skatteavtaleløsninger for arbeidskraftmobilitet, noe alle de nordiske landene deltar i.

La det være sagt: Mange grensehindre er løst, men de som står igjen, er veldig krevende å løse, og det fordrer at vi prioriterer dem – også nasjonalt.

I Hurdalsplattformen satte regjeringen som mål å utvide og fordype det nordiske samarbeidet innen forsvars- og sikkerhetspolitikk. Lite visste vi da at vi skulle gå inn i en ny epoke i nordisk forsvarssamarbeid, med finsk og svensk NATO-medlemskap.

Med felles alliansetilhørighet kommer også ansvaret og ambisjonene om å samarbeide tettere på tvers av

våre landegrenser. Det eksisterende samarbeidet har vært spesielt godt innen luftområdet, men vi må nå kunne samarbeide sømløst innen alle områder som muliggjør forsvar og avskrekking av alliansens territorium.

De nordiske forsvarsministerne undertegnet i april en ny NORDEFECO-visjon, som tar høyde for denne utviklingen. NATO er nå rammen for det nordiske forsvarssamarbeidet. Et konkret eksempel på dette er NATOs felles forsvarsplanleggingsprosess, som danner grunnlaget for vurderinger av langsiktige samarbeidsformer, også i en nordisk sammenheng.

Et samlet Norden i NATO gir helt nye muligheter for tettere integrasjon på kort sikt og i bredden av områder. I dag pågår det samarbeid innenfor bl.a. luft, land, logistikk, utdanning, øving og trening. Under øvelsen Nordic Response 2024 ble det øvet på dette. Øvelsen ga nyttige erfaringer knyttet til det nordiske totalforsvarssamarbeidet. Slike øvelser bidrar til å identifisere både det som fungerer bra, og også det vi må endre og samarbeide tettere om.

Krigen i Ukraina har endret det sikkerhetspolitiske landskapet. Som utenriksministeren påpeker, blir de strategiske forbindelsene mellom nordområdene og østersjøområdet enda viktigere. Det, sammen med svensk og finsk NATO-medlemskap, knytter nå Norden og Baltikum enda tettere sammen. La meg her trekke fram det uformelle N5- og NB8-samarbeidet, som er preget av høy tillit og fortrolighet. Verdien av den sikkerhetspolitiske dialogen med våre nordiske og baltiske naboer er betydelig.

La meg også nevne at Russlands fullskalainvasjon av Ukraina har fått store konsekvenser for samarbeidet i nord. Den regionale samarbeidsstrukturen i Barentsregionen ble etablert i en helt annen tid, da Russland var en del av samarbeidet. Nå må vi, sammen med Sverige og Finland, på både regionalt og nasjonalt nivå, se på mulige områder nord i Norden der vi har gjensidig interesse av videre samarbeid på tvers av grensene våre.

Som jeg innledet med, skjer det mye på beredskapsområdet. La meg gi et par eksempler: Justis- og beredskapsministeren leder i år Norges formannskap i Haga-samarbeidet. Norske prioriteringer er bl.a. nordisk sivilt samarbeid, vertslandsstøtte og tettere samarbeid mellom Haga og NORDEFECO. Innenfor Haga-samarbeidet har Norge tatt et initiativ til kartlegging av de mest sentrale aktørene som ivaretar vertslandsstøtte i de nordiske landene. Kartleggingen skal synliggjøre ansvar, roller og myndighet knyttet til mottak av allierte innenfor Norden. Kartleggingen vil bidra til å styrke det nordiske sivil-militære forsvaret, og det er også i tråd med forventningene til vertslandsstøtte som NATO har arbeidet med det siste året. Det foregår nå utstrakt informasjonsutveksling og erfaringsdeling om konsekvenser av NATO-medlemskap på sivil side, særlig med svenske

myndigheter og academia. I desember vil Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB, være vertskap for det nordiske sjefskurset i samfunnssikkerhet og beredskap.

Nød- og beredskapsetatenes behov er sammenfallende på tvers av landegrenser og godt egnet for samarbeid.

Grenseoverskridende kommunikasjon og operasjonell mobilitet over landegrensene er spesielt for det nordiske samarbeidet og skal videreføres i det nye bredbåndsnødnettet. Dette vil også være et viktig element i vertslandsstøtten og det nordiske totalforsvaret.

De nordiske landenes sivile krisehåndteringsorganisasjoner samarbeider også tett. I Norge er dette krisestøtteenheter hvor sivil situasjonscenter er plassert. Det gjennomføres årlige møter mellom de nordiske krisehåndteringsorganisasjonene for å dele erfaringer.

Et område det er viktig å videreutvikle, er forsynings sikkerheten. Norge har en bilateral forsyningsberedskapsavtale med Finland. Den omhandler bl.a. å avstå fra bruk av unntaksbestemmelser i EØS-regelverket, slik at vare- og tjenestebyttet kan fortsette også i krigs- og krisesituasjoner. Denne avtalen utgår i 2025, og landene har siden i vår hatt dialog om oppdatering og videreføring. Et langsiktig mål er å utvide den norsk-finske avtalen til å omfatte alle de nordiske landene. Norge har i forskjellige nordiske sammenhenger gitt uttrykk for at det er viktig å få en slik fellesnordisk avtale på plass.

La meg legge til at krigen i Ukraina også har ført til økt nordisk samarbeid om felles matvareberedskap og robust og bærekraftig matproduksjon. På møtet i Karlstad i juni undertegnet ministerrådet for fiskeri og havbruk, jordbruk, matvarer og skogbruk en erklæring om beredskap innen forsynings sikkerhet og skog. Ministrene vil bl.a. arbeide for robuste logistikkjeder, utarbeide sårbarhetsanalyser for fiske og akvakultur og styrke kriseberedskapen innen jordbruk og skogbruk. Erklæringen er en viktig politisk veiviser fordi den går på tvers av sektorer og land.

I lys av pandemien og den sikkerhetspolitiske situasjonen har vi prioritert opp arbeidet med helseberedskap. Den nordiske helseberedskapsgruppen, et samarbeid som er regulert i den nordiske helseberedskapsavtalen, bidrar til å styrke det nordiske samarbeidet om helseberedskap. Regjeringen la i november 2023 fram en stortingsmelding om helseberedskap – den første i sitt slag. Her slår vi fast at internasjonalt samarbeid er helt sentralt for å lykkes.

Visjon 2030 er vårt felles veikart for det nordiske samarbeidet. Vi er nå i ferd med å legge planene for den siste perioden av denne visjonen. La meg i den forbindelse få lov til å takke Nordisk råd for veldig god dialog underveis i arbeidet.

For å kunne gjennomføre de mange aktivitetene og målsettingene i det nordiske samarbeidet er vi avhengig av god styring og godt planverk – også i Nordisk ministerråd. Dette året har de ulike sektorene i Nordisk ministerråd arbeidet grundig og målrettet med samarbeidsprogrammer for den neste perioden.

Samtidig har det vært jobbet godt med de mange pågående aktivitetene. La meg gi noen eksempler på hva vi sammen har fått til de siste par årene i de ulike sektorene:

Forrige uke i Stockholm vedtok de nordiske næringsministrene en erklæring om et tettere næringsarbeid i Norden. Erklæringen opprettholder næringsministrenes ambisjon om å oppnå Visjon 2030 og styrke Nordens konkurransekraft. De nordiske landene har mye å vinne på å samarbeide om å tilrettelegge for og utvikle nye næringer og løsninger som verden har behov for, og slik legge til rette for at Norden kan bli en grønn industri- og næringslivsregion. Til dette er det behov for politisk trykk på områder der samarbeidet buttrer, slik som rammevilkår og harmonisering av regelverk.

Det nordiske næringslivet er helt sentralt for at vi skal styrke den nordiske konkurransekraften og gjennomføre grønn omstilling. De nordiske landene har komplementære naturressurser, kunnskapsmiljøer og industriell kompetanse, men for at næringslivet skal kunne utnytte denne komplementariteten, må vi politikere legge til rette for at de kan utvikle løsninger på tvers av Norden. Et godt eksempel er Vipps og MobilePay, som muliggjør «vippsing» mellom Norge, Danmark, Finland og nå også Sverige.

Nordisk ministerråd for næring opprettet i 2021 et prosjekt om bærekraftige mineraler. Programmet har lagt vekt på å synliggjøre det store nordiske potensialet for økt utvinning av kritiske mineraler og samarbeid om utvikling av nordiske løsninger, teknologier, systemer og beste praksis. Programmet har bidratt til å synliggjøre Norden som mineralregion gjennom bl.a. å samle relevant kunnskap om nordiske forekomster av kritiske mineraler.

Grensekryssende eID og digitale løsninger er tema statsrådskollega Tung har høyt på sin dagsorden. Vi har mål om en fullt integrert digital region i Norden og Baltikum. I dag står innbyggere og bedrifter overfor hindringer når de prøver å bruke digitale tjenester på tvers av landegrensene. Det betyr at en person kan møte problemer med å logge inn på digitale tjenester i et annet land med sin egen nasjonale eID. Mangelen på interoperabilitet mellom nasjonale eID-systemer hemmer ikke bare den frie bevegelsen av mennesker og tjenester, den kan også redusere effektiviteten i den digitale forvaltningen og svekke innbyggernes tillit til digitale tjenester. Vi trenger derfor tettere samarbeid mellom landene i regi-

onen om felles standarder og felles løsninger som tillater trygg og enkel bruk av eID på tvers av landegrensene.

Det nordisk-baltiske samarbeidsprosjektet om eID, som heter NOBID, består av myndighetene som har ansvaret for eID i de nordiske og baltiske landene. Norge ved Digitaliseringsdirektoratet leder prosjektet. NOBID-prosjektet jobber i år bl.a. med identitetsmatching på tvers av grensene i Norden og Baltikum og samarbeider rundt implementering av EU-regelverket eIDAS 2.0 og den digitale lommeboken. Gjennom NOBID-konsortiet leder Digitaliseringsdirektoratet også en storskala-pilot for å se på betalingsløsninger for den digitale lommeboken.

Kunstig intelligens vil ha stor betydning for samfunnsutviklingen og vil gi oss helt nye verktøy for å løse oppgaver. Samtidig skal vi være forberedt på de utfordringer som ligger i KI. Dette er også noe de nordiske statsministrene diskuterte under Nordisk råds sesjon her i Oslo sist høst. Dette følges nå opp i Nordisk ministerråd.

De siste årene er det jobbet intenst med å løfte den grønne dimensjonen i det nordiske samarbeidet. Med økte ressurser har vi styrket samarbeidet innen sentrale områder som f.eks. grønn skipsfart, plast, havforvaltning og naturbaserte løsninger.

Prosjektet om nullutslipp i skipsfarten har som mål å fremme produksjon, infrastruktur og bruk av bærekraftig nullutslippsdrivstoff. Prosjektets anbefalinger legges fram i desember. Det pågår også et samarbeid om etablering av grønne korridorer for skipsfarten. Et pilotprosjekt arbeider med å identifisere skipsruter som er spesielt egnet som grønne korridorer. Prosjektet har også som mål å stimulere til tilbud og etterspørsel etter grønne maritime transportløsninger, i samarbeid med næringsliv og myndigheter.

Fra 2021 til 2024 finansierer Nordisk ministerråd et visjonsprosjekt om naturbaserte løsninger. Yggdrasil – Den levende nordiske byen er det nyeste initiativet i prosjektet.

Klimaendringene påvirker også de nordiske hav- og kystområdene og setter de marine økosystemene under press. Nordens havområder inneholder store naturressurser og spiller en viktig rolle i landenes økonomi. De nordiske statsministrene vedtok i 2022 å styrke samarbeidet om en bærekraftig havøkonomi og grønn omstilling.

Norge leder et visjonsprosjekt om havforvaltning og klima. Resultatene fra tre års forskningssamarbeid vil bli presentert på en konferanse i Göteborg i november. Prosjektet gir oss ny og mer presis kunnskap om hva klimaendringene betyr for de nordiske havområdene. Arbeidet skal også gi bedre kunnskap om hvordan vi kan forbedre tilstanden i økosystemene i Skagerrak, Katte-

gat og Østersjøen. Prosjektet har vakt internasjonal interesse og er også anerkjent som et prosjekt under FNs havforskningstiår. Gjennom slikt samarbeid viser Norden at vi kan både forbedre miljøtilstanden i egne havområder og samtidig bidra med nyttige løsninger globalt. Samarbeidet har utløst betydelig finansiering fra EU for et tilsvarende prosjekt i Skagerrak og Kattegat, der Havforskningsinstituttet og nordiske partnere samarbeider med andre europeiske forskningsinstitusjoner.

Nordisk samarbeid er viktig for å fremme klima- og miljømål i internasjonale prosesser. De nordiske landene har da også tatt på seg en lederrolle globalt, bl.a. i de pågående forhandlingene om en ny global avtale mot plastforurensning. Nordisk ministerråd støtter opp om dette engasjementet og har bl.a. finansiert og lansert en nordisk rapport som viser hva som skal til for å stanse plastforurensning globalt. Rapporten har vært svært nyttig i forhandlingene.

En nordisk ministerklæring om hvordan avtalen bør regulere mikroplast, ble lansert under FNs generalforsamling tidligere i høst, med planlagte kommunikasjonsinitiativer fram mot det siste forhandlingsmøtet i Busan senere i høst.

Listen over nordiske prosjekter innen klima og miljø er lang. Alt kan ikke nevnes her, men noen stikkord er samarbeid om sirkulær økonomi, materialgjenvinning, økodesign, emballasje, avfall, batterier og tekstiler. Tekstiler er et eksempel på et felt hvor det er stort potensial for bedre avfallsforebygging. Det er viktig å støtte store og små innovasjonsmiljøer på dette feltet.

Det nordiske energisamarbeidet har en lang historie og blir ofte omtalt som det mest integrerte regionale samarbeidet i verden. Viktige temaer i tiden framover vil være samarbeid om fornybar energi, energieffektivisering, karbonfangst og -lagring og forskningssamarbeid gjennom Nordisk Energiforskning, NEF. Målet er et sterkt energisamarbeid som fastholder og styrker de nordiske landenes motstandskraft, bærekraft og konkurransevne. De nordiske landene skal ha høy energiforsyningsikkerhet til nordiske forbrukere og bedrifter, øke energiomstilling og innovasjon, utvikle et enda mer effektivt og innovativt nordisk elmarked og styrke det internasjonale energisamarbeidet.

Nordisk samarbeid på justisområdet er høyaktuelt. Økonomisk kriminalitet og organisert kriminalitet er et alvorlig samfunnsproblem og kan true selve fundamentet for velferdsstaten. Slik kriminalitet er i økende grad grenseoverskridende og alvorlig. Her pågår det et løpende og viktig arbeid, både bilateralt, trilateralt og i ministerrådet for justissaker.

Jeg vil gjerne trekke fram byggingen av den norsk-svenske politistasjonen på Morokulien, som statsråd Mehl og hennes svenske kollega tok første spadetak på i

år. Denne felles politistasjonen er en erkjennelse av at grensekryssende organisert kriminalitet må bekjempes i fellesskap.

Andre viktige tema i justissamarbeidet er arbeidet for å bekjempe vold i nære relasjoner. Her er jeg veldig glad for at det er etablert et nordisk-baltisk samarbeid for å utveksle erfaringer med implementeringen av Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.

Nordiske land samarbeider tett vedrørende spørsmål om migrasjon og innvandring. Felles utfordringer på migrasjonsfeltet ble drøftet på nordisk ministermøte i Rosendal i august. Her ble det bl.a. diskutert utfordringer knyttet til bruk av visum til Schengen-området.

I år markerer Norden 70 år med et felles nordisk arbeidsmarked. Det er en milepæl som understreker betydningen av samarbeid og integrasjon mellom nordiske land. De nordiske landene har sammenfallende utfordringer, som en aldrende befolkning og mange utenfor arbeidslivet. Samtidig har vi et skrikende behov for arbeidskraft som skal ta oss gjennom den grønne omstillingen. I ministerrådet for arbeidsliv drøfter statsrådskollega Brenna og hennes nordiske kolleger ulike tiltak for å møte morgendagens arbeidslivsutfordringer. Her vil jeg også nevne det nordiske samarbeidet om integrering av flyktninger og innvandrere. Utveksling av kunnskap, erfaringer og tiltak på dette feltet er særlig viktig i forbindelse med integrering, yrkesdeltakelse og selvforsørgelse, særlig blant innvandrerkvinner.

Også på helse- og sosialområdet står vi overfor felles utfordringer, bl.a. ungt utenforskap, psykisk uhelse, livsstilssykdommer knyttet til alkohol- og tobakksbruk, kosthold og for lite fysisk aktivitet. Mangel på tilstrekkelig og kvalifisert personell innen helse- og omsorgssektoren er også en utfordring som vil prege de nordiske landene framover.

Et barne- og ungdomsperspektiv skal legges til grunn for alt arbeid i Nordisk ministerråd. Det er igangsatt et prosjekt for å finne treffsikre tiltak for å redusere og forebygge negative konsekvenser av å vokse opp i en familie med vedvarende lavinntekt. Det skal i løpet av 2024 og 2025 utarbeides en nordisk rapport som beskriver aktuelle tiltak for sosial mobilitet og deltakelse. Prosjektet er en oppfølging av en rekommandasjon fra Nordisk råd om barn og unge som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt.

Likestilling er en fellesnordisk verdi og grunnleggende for de nordiske velferdsstatene. Fremme av likestilling er derfor en integrert del av arbeidet i alle sektorer i Nordisk ministerråd.

Ministerrådet deltok som vanlig på kvinnekommisjonens møte i New York i mars, der vi arrangerte et fellesnordisk møte om økonomisk likestilling. Det arbei-

des nå med en kartlegging av lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i de nordiske landene, som ferdigstilles i høst.

La meg også nevne prosjektene om unge menns psykiske uhelse i Norden og eldre LHBTI-personers møte med helse- og omsorgstjenestene. I lys av økende motstand internasjonalt er det viktigere enn noen gang at de nordiske landene går foran nettopp i likestillingsarbeidet.

Alle i denne salen er godt kjent med diskusjonene om etablering av et ministerråd for transport. Til tross for iherdige forsøk under det norske formannskapet i 2022 har vi ikke lyktes. Samtidig er det verdt å merke seg at det nordiske transportsamarbeidet er solid med vel-etablerte samarbeidsplattformer. De to viktigste temaene nå er styrking av samarbeidet om transportberedskap og militær mobilitet samt utvikling av grønne transportløsninger i Norden.

Med Sverige og Finland i NATO er det enighet om å forsterke samarbeidet om sivil transportberedskap og militær mobilitet mellom Norge, Sverige og Finland. I april overvar de tre transportministrene militærøvelsen Immediate Response i Narvik. De ble enige om å styrke samarbeidet og vurderer nå en nordisk strategi for langsiktig utvikling av grensekryssende forbindelser, basert på landenes strategiske transportplaner. Danmark og Island har gitt full støtte til disse ambisjonene. Denne enigheten ble ytterligere understreket av president Stubb og statsministrene Kristersson og Støre under toppmøtet i Bodø i juni, der de ble enige om å styrke det militære og sivile samarbeidet i nord og etablere en militær transportkorridor gjennom Nord-Norge, Nord-Sverige og Nord-Finland.

Arbeidet med fossilfri transport i Norden er styrket, ikke minst innen luftfart. De nordiske landene har potensial til å bli pionerer for etablering av kommersiell elektrisk luftfart i stor skala. Da de nordiske transportministrene møttes i Göteborg i august, ble de enige om å videreutvikle samarbeidet om innfasing av elektriske fly i Norden, med ambisjon om å etablere fossilfrie flyruter i Norden innen 2030.

Vår felles kultur er en av grunnsteinene i det nordiske samarbeidet. Kultursatsingen støtter godt opp om prioriteringene i Visjon 2030.

Et eksempel er den nordiske tankesmien for teknologi og demokrati, som fokuserer på hvordan teknologi-gigantene påvirker den demokratiske dialogen i Norden. Som en oppfølging er det bl.a. nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på nordisk samarbeid om et tryggere digitalt demokrati for barn og unge. De nordiske justisministrene ønsker at sosiale medier-plattformer skal lage en handlingsplan for å motvirke kriminelle gjengers rekruttering av ungdom.

Når jeg er inne på temaet barn og unge, er det naturlig også å si noen ord om det nordiske samarbeidet innen utdanning. De seneste PISA-resultatene viser en negativ trend i Norden, særlig innen matematikk og lesing. Alle de nordiske landene ønsker å styrke interessen for STEM-fagene i skolen. Denne tematikken vil derfor tas videre i den neste programperioden. Skjermbruk er også et høyaktuelt tema. Alle nordiske land har iverksatt tiltak for å begrense skjermbruk i skolen, men vi trenger mer kunnskap om sammenhengen mellom skjermbruk, læring og læringsmiljø. Det svenske formannskapet har tatt initiativ til en felles nordisk uttalelse om skjermbruk som vi støtter opp om, og som det skal arbeides videre med utover høsten.

Kultur- og utdanningsministrene underskrev i mai en ny erklæring om nordisk språkpolitikk. Gjensidig språkforståelse fremmer integrasjon og styrker nordisk samhold. Den nye språkdeklarasjonen skal bidra til å bevare og styrke de nordiske språkene, bl.a. i lys av digitalisering og globalisering. Dette temaet vil bli fulgt opp i det neste samarbeidsprogrammet.

La meg få trekke fram de nordiske kunnskapsinstitusjonene under Nordisk ministerråd. Av de tolv institusjonene ligger NordForsk, Nordisk Energiforskning og Nordic Innovation i Oslo. Disse miljøene finansierer og kobler nordiske innovasjons- og forskningsprosjekter innenfor prioriteringene i Visjon 2030.

Det er ingen tvil om at det nordiske engasjementet er omfattende – fra et levende folk-til-folk-samarbeid til felles nordiske posisjoner i internasjonale fora – og samarbeidet har kanskje aldri vært tettere.

Jeg ønsker å gi en hønnør til sivilsamfunnsorganisasjonene der ute som hver eneste dag legger ned en stor innsats for det nordiske fellesskapet. Jeg er veldig glad for at vi i Nordisk ministerråd nå også styrker satsingen på sivilsamfunnet gjennom sivilsamfunnsprogrammet Demos.

Et viktig prinsipp for det nordiske samarbeidet er at det skal gi nordisk merverdi, også for den enkelte innbygger. Derfor må vi rette innsatsen mot de områder der samarbeidet kan utgjøre en forskjell, og der vi kan oppnå mer sammen enn hver for oss.

Gode nordiske løsninger har også en merverdi utenfor Norden. Jeg mener derfor at vi skal fortsette å ta mål av oss til å være en nordisk prøvekanin på ulike områder, slik som NOBID-prosjektet og grønn skipsfart.

Samtidig skal vi ikke låse oss fast til helnordiske løsninger. Det ideelle må ikke bli det godes fiende. Noen ganger kan vi raskere utvikle gode løsninger bilateralt og trilateralt, som på et senere tidspunkt kan bli helnordiske.

Med økende geopolitiske og handelspolitiske spenninger må vi fortsette å stå sammen om å fremme mul-

tilateralt samarbeid. I Verdensbanken, IMF og de regionale utviklingsbankene har vi et godt nordisk og baltisk samarbeid, med større gjennomslagskraft enn vi ville ha hatt hver for oss. Samtidig må vi fortsette å motvirke autoritære krefter som forsøker å svekke internasjonale normer. Derfor er det viktig at vi i nordisk-baltisk krets forsvare folkeretten og internasjonal rettsorden. Derfor er det også viktig at vi sammen besøker land som vi har felles interesser med, enten det er Ukraina og Moldova eller det historiske nordiske besøket til Nigeria og Ghana i august. La meg også her gi en honnør til uteapparatet vårt, som står på for å fremme nordiske fellesinitiativer ute i den store verden.

Det store engasjementet jeg møter som nordisk samarbeidsminister, viser at det nordiske samarbeidet betyr veldig mye for veldig mange. Jeg opplever en utålmodighet etter å skape løsninger som gjør det enklere å leve i Norden. Med det hviler et ansvar på oss.

La meg også benytte anledningen til å takke for rapporten fra arbeidsgruppen i Nordisk råd om en revisjon av Helsingforsavtalen. Denne rapporten legger et godt grunnlag for viktige diskusjoner i tiden som kommer – også i Nordisk ministerråd. Det ønsker jeg velkommen, som en anledning til å revitalisere og se med et friskt blikk på innretningen av vårt nordiske samarbeid. Jeg ser også fram til en god debatt på torsdag og til Nordisk råds sesjon i Reykjavik, og jeg håper den vil engasjere på tvers av komiteer og på tvers av fagansvar i denne sal.

Presidenten [10:33:12]: Presidenten vil foreslå at utviklingsministerens redegjørelse om nordisk samarbeid føres opp til behandling i et senere møte. – Det anses vedtatt.

Dermed er dagens kart ferdig debattert. Stortinget tar nå pause, og i samsvar med den annonserte dagsordenen vil det bli votering klokken 15.

Stortinget tok pause i forhandlingene kl. 10.34.

Stortinget gjenopptok forhandlingene kl. 15.

President: Svein Harberg

Votering

Presidenten [15:00:47]: Stortinget går da til votering over sakene på dagsorden nr. 5.

Votering i sak nr. 1, debattert 8. oktober 2024

Innstilling fra valgkomiteen om valg av nytt medlem til Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling (Innst. 20 S (2024–2025))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Som nytt medlem av OSSEs parlamentariske forsamling velges: Maria Aasen-Svensrud.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Sak nr. 2 var redegjørelse.

Sak nr. 3 [15:01:08]

Referat

1. (7) Innberetning fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innberetning 1 (2024–2025))
2. (8) Saker som Stortinget ikke har behandlet i sesjonen 2023–2024 (Dokument 11 (2023–2024))
Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen.
3. (9) Nasjonalbudsjettet 2025 (Meld. St. 1 (2024–2025))
4. (10) Skatter og avgifter 2025 (Prop. 1 LS (2024–2025))
5. (11) Statsbudsjettet 2025 (Prop. 1 S (2024–2025))
Enst.: Nr. 3–5 sendes finanskomiteen.
6. (12) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mudassar Kapur, Tage Pettersen, Margret Hagerup, Aase Marthe J. Horigmo og Mari Holm Lønseth om en forsterket kamp mot ungdomskriminalitet (Dokument 8:7 S (2024–2025))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
7. (13) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tobias Drevland Lund, Sofie Marhaug, Hege Bae Nyholt og Seher Aydar om demokratisk kontroll med kortidsutleie av bolig (Dokument 8:6 S (2024–2025))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
8. (14) Anmodnings- og utredningsvedtak i stortings-sesjonen 2023–2024 (Meld. St. 4 (2024–2025))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Presidenten [15:01:32]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke. Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.02.

